

Informace

o nehodovosti na pozemních komunikacích v České republice za období leden až květen 2009

Policie ČR za prvních pět měsíců letošního roku šetřila 29 336 nehod, při kterých bylo 300 osob usmrceno, 1 203 osob těžce zraněno a 8 483 osob zraněno lehce. Odhadnutá hmotná škoda dopravní policií na místě nehody je 1 993,2 mil. Kč. V porovnání s obdobím leden až květen roku 2008 zaznamenáváme pokles u všech základních ukazatelů nehod, a sice:

- počet nehod o 36 099 tj. o 55,2%,
- počet usmrcených o 46 osob, tj. o 13,3%,
- počet těžce zraněných o 198 osob, tj. o 14,1%,
- počet lehce zraněných o 626 osob, tj. o 6,9%,
- odhad hmotné škody o 113,8 mil. Kč, tj. o 36,3%.

Počet nehod - letošní počet nehod v prvních pěti měsících je od roku 1990 nejnižší (nejvíce nehod se stalo v roce 1999 = 86 711).

Počet usmrcených osob v tomto období (prvních pět měsíců) je od roku 1990 **nejnižší**. Nejvíce usmrcených bylo v roce 1994 - 533 osob.

Počet těžce zraněných osob je **v tomto období nejnižší**. Nejvíce těžce zraněných osob bylo v roce 1997 – 2 290 osob.

Počet lehce zraněných osob je v porovnání od roku 1990 3. nejnižší; nejvíce lehce zraněných osob bylo v roce 1995 – 10 760 a nejméně pak v roce 1991 – jen 6 741 osob.

Vývoj následků nehod v období prvních pěti měsíců roku 2009 můžeme hodnotit zatím stále pozitivně, neboť počet usmrcených osob je výrazně nižší, než v roce 2008 a celkový počet usmrcených – 300 osob je nejnižší od roku 1989 (299 usmrcených).

V následující tabulce je uvedeno porovnání počtu usmrcených osob v prvních pěti měsících letošního roku.

	ROK 2009	ROK 2008	Rozdíl	tj. %
LEDEN	78	63	15	23,8%
ÚNOR	52	68	-16	-23,5%
BŘEZEN	46	61	-15	-24,6%
DUBEN	61	72	-11	-15,3%
KVĚTEN	63	82	-19	-23,2%

Březnový, dubnový a květnový počet usmrcených osob je nejnižší od roku 1990. Pouze v lednu bylo při nehodách usmrceno více osob, než v roce 2008, ale v dalších měsících zaznamenáváme poměrně velký relativní pokles.

V následující tabulce je přehled o počtech nehod a počtech usmrcených osob podle sledovaných viníků.

PŘEHLED VINÍKŮ A ZAVINĚNÍ NEHOD

Viník, zavinění nehody období leden až květen rok 2009	Počet nehod	Rozdíl nehod	Rozdíl v %	Počet usmrcených	Rozdíl usmrcených	Rozdíl v %
Řidičem motorového vozidla	26 598	-33 784	-56,0%	278	-36	-11,5%
Řidičem nemotorového vozidla	538	-145	-21,2%	8	-5	-38,5%
z toho dětmi	71	-16	-18,4%	0	0	
Chodcem	480	-153	-24,2%	12	-7	-36,8%
z toho dětmi	164	-67	-29,0%	0	-3	-100,0%
Jiným účastníkem	48	-27	-36,0%	0	0	
Závadou komunikace	137	1	0,7%	0	0	
Technickou závadou vozidla	150	-218	-59,2%	1	1	
Lesní, domácí zvěř	1 246	-1 655	-57,0%	0	0	
Jiné zavinění	139	-118	-45,9%	1	1	

U všech viníků nehod zaznamenáváme pokles počtu nehod, který je v absolutním počtu nejvyšší u řidičů motorových vozidel (zavinili 23 598 nehod a tj. pokles o 33 784 nehod). Pouze nehod zaviněných z důvodu závady komunikace je více – o 1 nehodu. Počet usmrcených se nejvíce snížil u nehod zaviněných řidiči motorových vozidel – usmrceno 278 osob, tj. o 36 osob méně. Více usmrcených bylo jen u nehod zaviněných technickou závadou vozidla a jiným zaviněním – shodně o 1 osobu.

V 4 226 případech (15,9% nehod) viník nehody z místa ujel a při tom bylo usmrceno 5 osob a dalších 323 bylo zraněno. Počet těchto nehod je oproti předchozímu roku nižší o 2 140 nehod, počet usmrcených je nižší o 7 osob a počet zraněných je o 25 osob vyšší.

Hlavní příčiny nehod řidičů motorových vozidel v období prvních pěti měsíců roku 2009 jsou uvedeny v následující tabulce.

HLAVNÍ PŘÍČINY NEHOD ŘIDIČŮ MOTOROVÝCH VOZIDEL

Hlavní příčina nehody období leden až květen rok 2009	Počet nehod	tj. %	Počet usmrcených	tj. %	Rozdíl usmrcených
NEPŘIMĚŘENÁ RYCHLOST	6 825	25,7	134	48,2	-14
NESPRÁVNÉ PŘEDJÍŽDĚNÍ	573	2,2	11	4,0	-17
NEDÁNÍ PŘEDNOSTI	4 579	17,2	40	14,4	-11
NESPRÁVNÝ ZPŮSOB JÍZDY	14 621	55,0	93	33,5	6

Přesně 55% nehod zavinili řidiči motorových vozidel z důvodu nesprávného způsobu jízdy, dalších necelých 26% nehod připadá na hlavní příčinu nepřiměřená rychlost jízdy a přes 17% na nedání přednosti v jízdě atd. Nejtragičtější hlavní příčinou je nepřiměřená rychlost jízdy, na kterou připadá více jak 48% z celkového

počtu osob usmrčených při nehodách zaviněných řidiči motorových vozidel a velmi vysoký podíl – více jak 1/3 připadá na nesprávný způsob jízdy. V porovnání s loňským obdobím zaznamenáváme více usmrčených jen u hlavní příčiny nesprávný způsob jízdy (o 6 osob, tj. o 6,9%).

V dalších tabulkách je uveden přehled 10 nejčtetnějších a 10 nejtragičtějších příčin nehod řidičů motorových vozidel.

V období prvních pěti měsíců roku 2009 bylo nejčtetnější příčinou nehod řidičů motorových vozidel nevěnování potřebné pozornosti řízení vozidla (17% z celkového počtu nehod řidičů motorových vozidel) – tj. prakticky každá 6. nehoda a nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky (přes 15% z celkového počtu nehod zaviněných řidiči motorových vozidel) atd.

pořadí	DESET nejčtetnějších příčin nehod řidičů motorových vozidel; období leden až květen rok 2009	počet nehod
1.	řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	4 407
2.	nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky	4 079
3.	nedodržení bezpečné vzdálenosti za vozidlem	2 383
4.	nesprávné otáčení nebo couvání	2 152
5.	jiný druh nesprávné jízdy	1 757
6.	nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	1 548
7.	nezvládnutí řízení vozidla	1 511
8.	nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	1 483
9.	vjetí do protisměru	968
10.	vyhýbání bez dostatečného bočního odstupu	686

Nejtragičtější příčinou nehod řidičů motorových vozidel v hodnoceném období bylo nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky (zatačka, křižovatka apod.) a na tyto nehody připadá téměř 18% z celkového počtu usmrčených – téměř každá 5. usmrčená osoba.

pořadí	DESET nejtragičtějších příčin nehod řidičů motorových vozidel; období leden až květen rok 2009	počet usmrčených osob
1.	nepřizpůsobení rychlosti dopravně technickému stavu vozovky	49
2.	nepřizpůsobení rychlosti stavu vozovky	47
3.	vjetí do protisměru	39
4.	řidič se plně nevěnoval řízení vozidla	32
5.	nedání přednosti upravené dopravní značkou "DEJ PŘEDNOST V JÍZDĚ !"	14
6.	nepřizpůsobení rychlosti vlastnostem vozidla a nákladu	14
7.	nedání přednosti chodci na vyznačeném přechodu	9
8.	kolize s protijedoucím vozidlem při předjíždění	8
9.	nezvládnutí řízení vozidla	7
10.	nepřizpůsobení rychlosti viditelnosti	7

Vývoj následků chodců na vyznačených přechodech od roku 2000 je v následující tabulce. Následky těchto nehod jsou zatím v porovnání se stavem před úpravou vyšší a počet těchto nehod je za toto období zatím nejvyšší.

leden až květen	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
počet nehod	205	372	343	285	306	312	305	387	355	359
usmrceno osob	3	12	12	4	8	7	9	4	8	9
těžce zraněno	55	70	86	69	72	63	72	77	97	79
lehce zraněno	155	305	248	226	245	246	235	303	261	278
nezraněno	4	7	8	3	4	6	3	17	12	12

Při nehodách zaviněných řidiči motorových vozidel z důvodu neumožnění nerušeného a bezpečného přejetí vozovky chodci, přecházejícímu po vyznačeném přechodu, bylo v roce 2009 (prvních pět měsíců) usmrceno 9 chodců a 357 chodců bylo zraněno.

V hodnoceném období se 29,6% nehod (z celkového počtu) stalo mimo obce a na tyto nehody dále připadá:

- 64,7% z celkového počtu usmrcených,
- 48,5% z celkového počtu těžce zraněných,
- 43,0% z celkového počtu lehce zraněných,
- 43,7% z celkového odhadu hmotných škod a
- 24,7% nehod zaviněných pod vlivem alkoholu.

V prvních pěti měsících roku 2009 připadalo nejvíce nehod na silnice I. třídy a na místní komunikace. Pokles zaznamenáváme na všech druzích komunikací.

druh komunikace období leden až květen rok 2009	Počet nehod	Rozdíl nehod	Počet usmrcených	Rozdíl usmrcených
Dálnice	777	-1 072	7	-2
Silnice I.třídy	5 136	-6 199	126	-9
Silnice II.třídy	4 526	-5 467	67	-25
Silnice III.třídy	3 895	-3 315	49	-13
Komunikace sledovaná	4 677	-7 384	23	-1
Komunikace místní	9 026	-10 467	21	0
Účelová komunikace	1 299	-2 195	7	4

Nejvíce usmrcených bylo při nehodách zaviněných na silnicích I. třídy (42% z celkového počtu) a II. třídy (22,3% z celkového počtu). Oproti prvním čtyřem měsícům loňského roku byl počet usmrcených vyšší pouze při nehodách na účelových komunikacích (o 133%).

Policie ČR, v období leden až květen 2009, eviduje 2 138 nehod zaviněných pod vlivem alkoholu (tj. 7,7% z celkového počtu), při kterých eviduje 14 usmrcených osob (tj. 4,7% z celkového počtu nehod řidičů) a dalších 919 osob bylo zraněno. Oproti stejnému období loňského roku je počet těchto nehod nižší o 687 (tj. o 24,3%), počet usmrcených je nižší o 13 osob (tj. o 48,1%) a počet zraněných

je nižší o 172 osob (tj. o 17,3%). Nejvyšší podíl těchto nehod byl na území Jihomoravského a Jihočeského kraje (16,5%, resp. 12,5%). K usmrcení u těchto nehod nedošlo jen na území hl.m. Prahy. Nejvíce usmrcených při těchto nehodách bylo na území Severočeského kraje (4 osoby). Nejvyšší podíl usmrcených osob při těchto nehodách na celkovém počtu je v Severočeském kraji – 9,8%.

K r a j období květen 2009	Počet nehod	tj. %	Počet usmrcených	tj. %
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	252	4,4	0	0,0
STŘEDOČESKÝ	292	6,6	1	2,0
JIHOČESKÝ	162	12,5	1	3,7
ZÁPADOČESKÝ	225	11,2	2	4,5
SEVEROČESKÝ	281	5,9	4	9,8
VÝCHODOČESKÝ	224	8,7	2	6,7
JIHOMORAVSKÝ	313	16,5	1	2,0
SEVEROMORAVSKÝ	389	7,6	3	7,3
Česká republika	2 138	7,7	14	4,7

Podíl jednotlivých krajů na nehodovosti v ČR a porovnání se stejným obdobím roku 2008 je v následující tabulce. Nejvíce nehod šetřila Policie ČR na území hl. m. Prahy a naopak nejméně na území Jihočeského kraje. Pouze v Jihočeském a Jihomoravském kraji šetřila policie méně jak 2 tisíce nehod.

NEHODY V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH ČR

K r a j období leden až květen rok 2009	Počet nehod	Rozdíl v %	Počet usmrcených	Rozdíl v %	Rozdíl usmrcených
HLAVNÍ MĚSTO PRAHA	5 797	-54,2%	14	-6,7%	-1
STŘEDOČESKÝ	4 775	-46,7%	51	-16,4%	-10
JIHOČESKÝ	1 353	-64,5%	27	-12,9%	-4
ZÁPADOČESKÝ	2 098	-62,7%	45	32,4%	11
SEVEROČESKÝ	5 064	-36,8%	41	7,9%	3
VÝCHODOČESKÝ	2 769	-51,8%	30	-30,2%	-13
JIHOMORAVSKÝ	1 956	-81,8%	51	-28,2%	-20
SEVEROMORAVSKÝ	5 524	-44,1%	41	-22,6%	-12

Počet nehod byl nižší na území všech krajů a největší absolutní i relativní snížení zaznamenáváme na území Jihomoravského kraje (o 8 777 nehod, tj. o 81,8%). Počet usmrcených byl vyšší pouze v kraji Západočeském a Severočeském. Nejvíce usmrcených bylo při nehodách na území Středočeského a Jihomoravského kraje – shodně 51 osob.

V období leden až květen připadá nejvíce nehod na pátky, dalším nehodově nepříznivým dnem bylo pondělí. V porovnání s loňským obdobím byl počet nehod nižší ve všech dnech týdne a nejvíce poklesly středeční nehody (o 61,2%).

Nejvíce usmrcených připadá na sobotní a páteční nehody, kdy zahynulo 57, resp. 55 osob. V porovnání s rokem 2008 bylo více usmrcených jen při

pátečních nehodách (o 17%). Největší relativní pokles pak zaznamenáváme u čtvrtčních nehod, kde počet usmrcených osob byl nižší o 1/3.

<i>Den v týdnu období leden až květen rok 2009</i>	<i>Počet nehod</i>	<i>Rozdíl nehod</i>	<i>Počet usmrcených</i>	<i>Rozdíl usmrcených</i>
<i>Pondělí</i>	4 529	-5 923	38	-5
<i>Úterý</i>	4 198	-5 961	41	-12
<i>Středa</i>	4 248	-6 702	28	-10
<i>Čtvrtek</i>	4 457	-5 311	40	-20
<i>Pátek</i>	5 009	-6 482	55	8
<i>Sobota</i>	3 720	-3 171	57	-6
<i>Neděle</i>	3 175	-2 549	41	-1

Nejzávažnější byly sobotní nehody, neboť na 1 000 nehod připadalo 15,3 usmrcené osoby (průměr ČR = 10,2). Následují nedělní nehody se závažností 12,9 a nejnižší závažnost mají nehody středeční – 6,6.

Z celkového počtu připadá na denní část dne

- 72,0% nehod
- 58,0% usmrcených osob
- 75,7% těžce zraněných osob a
- 75,4% lehce zraněných osob.

Přesto je závažnost nočních nehod výrazně vyšší. Na 1 000 denních nehod připadá 8,2 usmrcených osob, ale na 1 000 nočních nehod připadá 15,3 usmrcených osob, tj. téměř 2 krát více.

Nejhorším dnem hodnoceného období bylo pondělí 5. ledna, kdy Policie ČR šetřila 383 nehod; dále následuje čtvrtek 1. ledna (327 nehod), pondělí 12. ledna (311 nehod), pondělí 16. února (304 nehod), středa 14. ledna (303 nehod) apod. Nejméně nehod Policie ČR šetřila v neděli 29. března (101 nehod) a dále v neděli 22. března a 15. února (shodně 110 nehod). V průměru šetřila Policie ČR denně 194 nehod a nejnižší denní průměr byl v březnu – jen 166 nehod.

Nejtragičtějším dnem v období prvních pěti měsíců letošního roku byla neděle 17. května, kdy při nehodách zahynulo 9 osob. Dalšími tragickými dny byl pátek 23. ledna a úterý 3. února, kdy na pozemních komunikacích zemřelo shodně 7 osob. Celkem třikrát zaznamenáváme 6 usmrcených osob během dne (v sobotu 24. ledna a 11. dubna). V pátek 9. a v sobotu 10. ledna a v pátek 3. dubna zahynulo shodně 5 osob atd. V tomto období zaznamenáváme 26 dní, kdy při nehodách nebylo zaznamenáno úmrtí zúčastněných osob (o 1 den více, než v roce 2008). V průměru na jeden den hodnoceného období roku 2009 připadá 1,99 usmrcené osoby (tj. o 0,29 osoby méně než v roce 2008), přitom v březnu bylo dosaženo rekordně nízké hodnoty tohoto ukazatele (v průměru jen 1,48 usmrcených osob denně) a v dubnu a v květnu měl tento ukazatel hodnotu 2,03.

V období leden až květen 2009 zahynulo při 29 336 nehodách na pozemních komunikacích celkem 300 lidí, z toho bylo:

136	řidičů osobních automobilů
56	chodců
49	spolujezdců v osobních automobilech
22	řidiči motocyklů
14	cyklistů
11	řidičů nákladních automobilů
7	spolujezdců v nákladních automobilech
2	řidiči malých motocyklů
2	řidič autobus
1	řidič pojízdného pracovního stroje

Nejvíce usmrcených osob bylo ve věkové kategorii 25 až 34 let (61 osob). Následuje kategorie 35 až 44 let (zahynulo 52 osob), v kategorii 45 až 54 let zahynulo 49 osob, v kategorii nad 64 let zahynulo 45 osob, v kategorii 55 až 64 let zahynulo 42 osob, v kategorii 21 až 24 let zahynulo 29 osob, v kategorii 18 až 20 let zahynulo 13 osob atd. V porovnání s rokem 2008 zaznamenáváme více usmrcených prakticky jen v kategorii 35 až 44 let (o 15 osob), naproti tomu došlo k výraznému snížení v kategorii 25 až 34 let a v kategorii nad 64 let (o 20, resp. o 17 osob (viz též graf).

Z celkového počtu 300 osob usmrcených při nehodách v silničním provozu v prvních pěti měsících roku 2009 **byly 3 děti, tj. o 7 usmrcených dětí méně,** než v roce 2008. Z toho bylo:

- **1 dítě – chodec** (o 4 děti méně);
- **2 děti spolujezdcí v osobních automobilech** (o 3 děti méně); všechny děti byly připoutány, nebo seděly v sedačce.

V porovnání se stejným obdobím roku 2008 byl vyšší počet usmrcených v kategorii:

❖ řidič osobního automobilu	o	12 osob
❖ spolujezdec v nákladním automobilu	o	7 osob
❖ řidič malého motocyklu	o	2 osoby
❖ řidič autobusu	o	2 osoby
❖ řidič nákladního automobilu	o	1 osobu
❖ řidič pojízdného pracovního stroje	o	1 osobu.

Méně usmrcených bylo v kategorii:

❖ chodec	o	28 osob
❖ spolujezdec v osobním automobilu	o	16 osob
❖ cyklista	o	14 osob
❖ řidič motocyklu	o	11 osob
❖ spolujezdec na motocyklu	o	2 osoby.

V porovnání s obdobím leden až květen 2008 zaznamenáváme nárůst počtu usmrčených u následujících kategorií viníků nehod:

- řidič nákladního automobilu sólo (o 7 osob)
- řidič autobusu (o 4 osoby)
- řidič malého motocyklu (o 2 osoby)
- technická závada vozidla (o 1 osobu)
- řidič traktoru (o 1 osobu) apod.

Negativní trendy - v porovnání se stejným obdobím roku 2008 zaznamenáváme nárůst počtu usmrčených u následujících položek statistiky nehod:

- u nehod, které se staly na mokřém povrchu (o 22 osob)
- u nehod v noční době, nepříznivé klimatické podmínky (děšť apod.) (o 6 osob)
- u nehod zaviněných nesprávným způsobem jízdy (o 6 osob)
- u nehod, které se staly na náledí, ujetém sněhu (o 10 osob)
- u nehod, které skončily srážkou s pevnou překážkou (o 8 osob)
- u nehod, které se staly v pátek (o 8 osob)
- u nehod v noční době, nezhoršené podmínky (o 5 osob)
- u nehod, které se staly na účelových komunikacích (o 3 osoby)
- u nehod, které skončily požárem vozidla (o 2 osob) atd.

Pozitivní trendy – významnější snížení počtu usmrčených osob nastalo u následujících položek statistiky nehod:

- u nehod, které se staly na suchém povrchu vozovky (o 75 osob)
- u nehod v denní době (o 40 osob)
- u nehod, které se staly v obci (o 38 osob)
- u nehod zaviněných řidiči osobních automobilů (o 35 osob)
- u nehod, které skončily srážkou s chodcem (o 26 osob)
- u nehod, které skončily srážkou vozidel (o 25 osob)
- u nehod, které se staly na silnicích II. třídy (o 25 osob)
- u nehod, které se staly ve čtvrtkách (o 20 osob)
- u nehod v noční době, dobré podmínky (o 18 osob)
- u nehod zaviněných nesprávným předjížděním (o 17 osob)
- u nehod zaviněných nepřiměřenou rychlostí jízdy (o 14 osob)
- u nehod zaviněných pod vlivem alkoholu (o 13 osob)
- u nehod, které se staly na silnicích III. třídy (o 13 osob)
- u nehod, které se staly v úterý (o 12 osob)
- u nehod zaviněných řidiči vozidel registrovaných mimo území ČR (o 12 osob)
- u nehod zaviněných nedáním přednosti v jízdě (o 11 osob)
- u nehod, které se staly ve středu (o 10 osob)
- u nehod, které se staly na silnicích I. třídy (o 9 osob)
- u nehod, které se staly v extravilánu (o 8 osob)
- u nehod zaviněných neznámým řidičem (o 7 osob)
- u nehod zaviněných chodci (o 7 osob)
- u nehod zaviněných řidičem motocyklu (o 5 osob)
- u nehod zaviněných cyklistou (o 5 osob) apod.

V Praze dne 11. června 2009

Zpracoval : pplk.ing. Josef Tesařík a pplk. Petr Sobotka , telefon: 974 834 384
Ředitelství služby dopravní policie Policejního prezidia ČR